

Wie zijn de tafelgasten?

Hand-out bij de leerdienst over zondag 30 van de Heidelbergse Catechismus

Zondag 22 november 2020, 9.30 uur (bediening Heilig Avondmaal)

Hervormde streekgemeente Noordhorn-Saaksum

Klassieke versie

Vraag 81: Voor wie is het avondmaal des Heren ingesteld?

Antwoord: Voor hen die vanwege hun zonden zichzelf mishagen en nochtans vertrouwen, dat deze hun om Christus' wil vergeven zijn, en dat ook hun blijvende zwakheid door zijn lijden en sterven bedekt is, en die ook verlangen hun geloof meer en meer te versterken en hun leven te beteren. Maar de huichelaars en zij die zich niet oprecht tot God bekeren, eten en drinken zichzelf een oordeel.

Eenvoudige versie (dr. W. Verboom)

Vraag 81: Voor wie is het Avondmaal ingesteld?

Antwoord: Voor mensen die berouw hebben over hun zonden en vertrouwen dat God ze vergeeft. Die ook verlangen naar meer geloof en een zuiver leven. Huichelaars horen niet aan het Avondmaal. Die eten en drinken zichzelf een oordeel.

Schriftlezingen: 1 Korinthe 11:17-34; Johannes 21:15-17

Zingen: Ps. 103:4,5 | Ps. 36:3 | Ps. 103:6,7 | Ber. HC | Ps. 22:15,16 | Ps. 48:6

Thema: Wie zijn de tafelgasten?

1. wie zichzelf *mishagen* om de zonde
2. wie Christus *vertrouwen* om vergeving
3. wie *verlangen* naar groei in geloof en levenswandel

Samenvatting van de preek

De Gastheer van de avondmaalstafel is niet de dominee, maar de Heiland Jezus Christus Zelf! Als we brood en wijn nemen, heffen we ons hart op tot Hem. Maar dan de vervolgvraag: Wie zijn de tafelgasten? Wie zitten met Jezus aan?

1. Wie zichzelf *mishagen* om de zonde

Behagen is een wat ouderwets woord voor plezierig zijn, iets fijn vinden. ‘Wat is het hier *behaaglijk* warm, heerlijk.’ Het behaagt me, dat is positief. *Mishagen* (het eerste kernwoord) is het tegenovergestelde: ik heb ergens verdriet van, ik betreur het.

De avondmaalsganger *mishaagt* zichzelf, dat is wat anders dan zelfhaat! Jezus zegt: ‘Heb je naaste lief *als jezelf* – er mag dus een zekere zelfliefdede zijn. Het probleem is dat wij onszelf liefhebben méér dan een ander en ten koste van die ander. De christen *mishaagt* zichzelf vanwege de zonden. Dat mishagen gaat verder dan: ‘jammer, had ik beter anders kunnen doen’. Het heeft te maken met berouw over de zonde, omdat het God verdriet doet. Zoals Petrus, die na zijn verloochening van Jezus naar buiten ging en bitter huilde.

Het lijkt een zware voorwaarde die de HC stelt aan de avondmaalsganger, maar eigenlijk is het puur Evangelie. Want: wie aan het Avondmaal mogen gaan, zijn en blijven dus *zondaren*! Zij zijn niet beter dan anderen en hoeven zich ook niet te beteren voor ze mogen deelnemen. Denk maar aan Paulus, de grote apostel, die zegt: ‘Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.’ (Rom. 7:19) De Tafelgasten van Jezus hoeven dus niet zonder zonde te zijn, maar ze hebben over die zonde wél verdriet en berouw!

2. Wie Christus *vertrouwen* om vergeving

Maar met dat mishagen is het niet klaar, de HC gaat verder: ‘en *nochtans...*’ Nochtans = toch. Het nochtans van het geloof betekent dat we ondanks onze zonden en ons verdriet daarover, *tóch* vertrouwen dat Christus ons die zonde wil én kan vergeven. Vertrouwen, een ander woord voor geloven, is het tweede kernwoord in dit antwoord van de HC.

Het ongeloof denkt dat God niet vergeven kan en wil, denk aan Kaïn (Gen. 4:13: ‘Mijn zonde is te groot om vergeven te worden.’) of Judas, die zich ophing i.p.v. met zijn zonde naar het kruis te gaan (Matt. 27:5). De duivel wil ons wijsmaken dat wij niet mogen komen tot het Avondmaal omdat wij te slecht zijn. Het is echter andersom: juist omdat wij te slecht zijn mogen we met onze zonde naar Hem gaan! Het geloof richt zich niet op wat *ik* heb gedaan,

maar op wat *God* heeft gedaan. Hij heeft Zijn eniggeboren Zoon gegeven voor zondaren!

De HC zegt ook dat 'ook hun blijvende zwakheid door Zijn lijden en sterven bedekt is'. Dat is troost als kinderen van God merken dat ze, ook nadat ze tot God bekeerd zijn, merken dat ze zoveel zonden blijven doen. Ze kennen vele zwakheden, en ze worden er moe van omdat ze het niet meer willen (zie opnieuw Rom. 7:19). Toch mogen ze weten dat Christus ook voor die blijvende zwakheid verzoening wil doen.

3. Wie *verlangen* naar groei in geloof en levenswandel

Dan het derde kernwoord: *verlangen*. Je wilt iets graag, strekt je ernaar uit, hoopt ergens op. De avondmaalsganger is nooit zelfgenoegzaam (denk aan de voorbereidingspreek over de zelfgenoegzame gemeente van Laodicea, Opb. 3:14-22). Nee, i.p.v. tevreden met zichzelf verlangt hij naar méér geloof en een trouwere levenswandel.

Wie mogen aanzitten? 'Die ook verlangen hun geloof meer en meer te versterken en hun leven te beteren.' We mogen van die groei in geloof en levenswandel echter geen *voorwaarde* maken! Alsof we, voor we ten avondmaal gaan, eerst zouden moeten beloven dat we het nu echt beter gaan doen: meer geloven, netter leven etc. Alsof dat in onze macht ligt! Elke keer weer leren we dat we in eigen kracht helemaal niet kunnen geloven, helemaal niet kunnen leven tot Gods eer.

Maar zo staat het er ook niet, God zij dank. Het gaat om *verlangen*. Dát is wel een kenmerk van Gods kinderen, dat zij naar méér *verlangen*. Hoewel ze met zonden bevekt zijn en blijven, verlangen ze er naar om Hem te dienen en voor Hem te leven. 'Het goede, dat ik wil...' (Rom. 7:19) Dat is ook meteen het verschil met de huichelaars/schijnheiligen/hypocrieten, die de HC ook noemt. Zij doen zich wel mooi voor, maar bekeren zich niet oprecht tot God. Dat wil zeggen: zij hebben dus dat verlangen om tot Zijn eer te leven niet!

In het Heilig Avondmaal mag Petrus ons tot troostend voorbeeld zijn. Hij werd door de Heere Jezus beproefd: 'heb je Mij lief?' En hoeveel zonden er ook in Petrus' hart leefden, hoever hij na zijn verloochening ook van Jezus was afgedwaald – diep in zijn hart lag liefde voor deze Heere! Dat is liefde die God er Zelf in heeft gelegd, daarom kan Petrus zeggen: 'Heere, U weet alle dingen, U weet dat ik U liefheb.' Omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Met die belijdenis mag je komen tot het Heilig Avondmaal, ondanks alles wat in je leven speelt.

Weerklank 395 – naar zondag 30b van de HC

1. Het Avondmaal staat steeds gereed
voor wie vol afschuw heel goed weet
van zonden in zijn leven,
maar nochtans in vertrouwen leeft,
dat God die schuld vergeven geeft,
om Christus' wil vergeven.
Zijn sterven heeft ze toegedekt
en heel hun hart is uitgestrekt
om Hem steeds meer te eren.
Wie zo komt, is niet hypocriet
en eet zichzelf een oordeel niet,
als wie zich niet bekeren.

Melodie: Psalm 68

Tekst: dr. H. van 't Veld

Om over door te denken/praten

1. Beproeft u uzelf in de voorbereidingsweek op het Heilig Avondmaal?
Wat levert de zelfbeproeving op?
2. Hoe hebt u het Avondmaal vanmorgen beleefd?
3. Wat betekent de zin: 'het geloof richt zich niet op wat ik heb gedaan,
maar op wat God heeft gedaan'?
4. Herkent u de drie kernwoorden *mishagen / vertrouwen / verlangen* in
uw eigen leven?
5. Welke troost mogen we putten uit de gelezen geschiedenis over
Petrus?

Vragen voor de kinderen

1. Waar denk je aan bij het Heilig Avondmaal?
2. Wie is de gastheer van het Avondmaal en wie zijn de gasten?
3. Wat betekenen de kernwoorden *mishagen/vertrouwen/verlangen*?
(Als je het niet weet, vraag dan of papa en mama het je uitleggen.)
4. Waarom vraagt Jezus 3x aan Petrus: 'heb je Mij lief?'. Wat had Petrus
gedaan?